

Zondag 15 juli 1917 – enige editie

Londen, 14 juli. Officieel: Vannacht heeft de vijand na hevige vuurvoorbereiding onze stellingen ten zuiden van Lombardsijde aangevallen, doch is teruggeslagen.

Berlijn, 14 juli. In Vlaanderen is op 13 juli het vijandelijke artillerievuur toegenomen, in het bijzonder in de streek van Lombardsijde, Diksmuide, Langemark, Wijtschate. De Duitse batterijen antwoordden met succes. In Nieuwpoort zijn twee zware ontploffingen waargenomen; twee waarnemingsballons van de vijand zijn gedwongen te dalen. Van zeven uur 's avonds zwaar vijandelijk vuur, dat tot trommelvuur aangroeide, op de stellingen aan de kust tot Lombardsijde. Om elf uur 's avonds een aanval van een Engelse bestormingscolonne bij Lombardsijde, die echter, met aanmerkelijk verlies voor de vijand, in ons geconcentreerd vuur bleef steken.

De buit, in de aanval van onze marine-infanterie aan de kust behaald, is tot 40 machinegeweren gestegen. De bedrijvigheid van de vliegers is in Vlaanderen aanhoudend levendig geweest. Onze vliegers hebben in de nacht van 13 op 14 juli bommen geworpen op de munitieopslagplaatsen van de vijand bij Steenwerk-Beveren. Aan het station Beveren is een zware brand uitgebroken.

Schollaert.

Omtrent de voorzitter van de Belgische kamer en raadsman van de Belgische kroon, Frans Schollaert, van wiens dood en begrafenis te Havre telegrammen in ons blad melding gemaakt hebben, schrijft men ons nog het volgende uit Ste.-Adresse:

Schollaert in ballingschap is Schollaert voor de invaliden en Schollaert voor de vluchtelingen. Die vriendelijke oude heer, die steeds zijn

hand had uitgestrekt en een hartelijk woord op de lippen had, als hij rondwandelde op de "Sous Bretonne" tussen de verminkten, of op het vluchtelingenbureau nooit in geduld te kort schoot om de vaak eindeloze verhalen van vluchtelingenleed te aanhoren, dat was toch wel dezelfde fijne figuur, die de beslommingen van de woelige, politieke carrière het liefst verwerkte te midden van de Leuvense burgers en vooral van de eenvoudige Kempenboeren, met wie hij in hun dialect zo pakkend kon praten over het welvaren van het erf. De man, die van jongs af zo zeer met hen had meegeleefd, zo goed hun noden en fouten kende, zo zeer oog had voor de grote krachten die in de eenvoudigen van het bijna schrale land sluimerden, dat hij later een groot deel van zijn levenstaak aan hun welvaart wijdde. Hier vooral bleek hij oog te bezitten voor de eisen van morgen en welk een heilzaam werd hij verricht heeft met de behartiging van de belangen van de boerenstand, met "zijn" boerenbonden, onder meer, is waarlijk genoeg om als een standaardwerk te worden geroemd.

Schollaert in ballingschap is ook nog wel kamervoorzitter, maar in die zeer geringe mate, als de loop der gebeurtenissen, die het Belgisch parlement zo volkomen uiteensloegen, hebben veroorloofd. Waar hij kon heeft hij nog de stem van het parlement doen horen, in menig gebaar, dat er steeds naar was om verzekerd te zijn van de instemming van gans het lichaam, namens hetwelk hij sprak.

De loopbaan van de staatsman Schollaert omvat een tijdperk van een kwart eeuw. Is deze aanduiding op zichzelf reeds van betekenis, hoeveel meer krijgt zij inhoud, voor wie weet welke ingrijpende politieke veranderingen, vooral gedurende de tweede helft van die kwarteeuw, in België hadden plaats gegrepen. Ja, hoe het juist voor België het tijdperk der grote hervormingen was, dat de meest kantige, de meest netelige vraagstukken op het tapijt wierp.

Schollaert heeft de koortsige partijstrijd niet gevreesd, is tot twee maal toe in hoogst belangrijke vraagstukken een baanbreker geweest; in de schoolstrijd zoals als in het legervraagstuk. Hij had de verdienste de netelige zaken te durven aansnijden.

Beide vraagstukken waren er naar om heftige beroering te wekken. En de oplossing, die hij aangaf, ontlokte dan ook botsingen in het politieke strijdperk, als het land zelden had aanschouwd maar nu de feiten wat meer van op een afstand kunnen worden gezien, vonden zijn eerlijk zoeken en zijn volharding algemene erkenning.

Schollaert zocht de oplossing steeds in een richting die in overeenstemming was met zijn opvatting van katholiek staatsman. Daardoor reeds werd een geweldige tegenkanting van links te voorschijn geroepen, maar hij ondervond tevens bij hoofdvraagstukken, die hij aanvatte een zeer zware tegenkanting van een machtig deel der katholieken, zoals bijvoorbeeld in het legervraagstuk, waarbij hij de conservatieve vleugel tegenover zich vond, of bij de "schoolbon", waarin tal van katholieken geen pacificatiemiddel konden zien.

Moge hij bij de ontzaglijke agitatie tegen zijn "schoolbonontwerp" het onderspit hebben gedolven, ten aanzien van het legervraagstuk heeft hij verdiensten gegaard, die des te gereeder zullen worden erkend, nu de geschiedenis hem in het gelijk heeft gesteld. Minister de Broqueville, zijn opvolger als eerste minister, heeft het in zijn lijkrede – die een diepe indruk heeft gewekt – nog eens duidelijk in het licht gesteld: "De wet van 1913 was slechts mogelijk, doordat Schollaert eerst het terrein had schoongeveegd en de spookbeelden had verdreven, die het ware gevaar voor het oog van het land verborgen hielden. Wat ik later heb kunnen doen, ben ik verschuldigd aan de pogingen, die mijn betreurde voorganger en vriend in de zo weinig gunstige omstandigheden heeft tot stand gebracht ..."

Schollaert had namelijk opruiming gehouden van de slechte rekruteringswet en de persoonlijke dienstplicht met het stelsel: één hoofd per gezin, doorgevoerd.

Als minister van onderwijs heeft hij veel bijgedragen tot de verbetering van het rijkstoezicht op de vrije scholen; de heilzame invloed van dat toezicht op die scholen werd door hem steeds grif erkend.

Bovendien is zijn streven geslaagd in het koloniale vraagstuk. Toen het overnemen van Kongo de gemoederen verdeeld hield en felle oppositie deed opstuiven, heeft zijn hardnekkige volharding de openbare mening verzoend met de plannen van de koning.

Zo levert Schollaert's loopbaan dus wel een aanzienlijk actief en de dood van Schollaert is een zeer gevoelig verlies, vooral voor de katholieke staatspartij in België, van wie Schollaert een der invloedrijkste leiders was. Het tijdperk van zijn werkzaamheid was als een overgangstijdperk, een tijd van veel tasten. Maar het is een eigenschap van Schollaert geweest, dat hij durfde te tasten en al doortastend, - het is aan zijn graf nog eens gezegd - altijd wel iets wist te bereiken. En het overgangskarakter van de tijd bepaalde ook zijn plaats, die meestal "in het midden" was, maar toch het meest naar de "jongeren" toe, aan wie een man, die ongetwijfeld oog voor de toekomst had, zijn aanmoediging niet onthield. En vooral gaf hij hun het voorbeeld van onbaatzuchtig, rusteloos en voorzeker praktisch werken.